

การศึกษาการสร้างความกลัวผ่านเทคนิคการกำกับภาพในภาพยนตร์สยองขวัญของผู้กำกับภาพยนตร์ “เจมส์ วาน”

The Study of Creating Fear Through Cinematic Techniques of James Wan's Horror Film

อธิป เตชะพงศธร

Athip Techapongsatorn

Corresponding author, E-mail : athip@g.swu.ac.th

Received : January 30, 2024

Revised : April 12, 2024

Accepted : April 25, 2024

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เทคนิคการกำกับภาพที่สร้างความกลัวในภาพยนตร์สยองขวัญของผู้กำกับภาพยนตร์ “เจมส์ วาน” โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยด้วยวิธีการวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) ของภาพยนตร์ โดยนำทฤษฎีและแนวคิดด้านเทคนิคการกำกับภาพ (Cinematography) และทฤษฎีประพันธ์กร (Author theory) ในการศึกษาภาพยนตร์แนวสยองขวัญของผู้กำกับ เจมส์ วาน จำนวน 5 เรื่อง คือ 1) Insidious (2010) 2) The Conjuring (2013) 3) Insidious: Chapter 2 (2013) 4) The Conjuring 2 (2016) และ 5) Malignant (2021)

ผลการศึกษาพบว่า การกำกับภาพเพื่อสร้างความกลัวในภาพยนตร์สยองขวัญที่กำกับโดย เจมส์ วาน ให้ความสำคัญด้านเทคนิคการกำกับภาพ คือ 1) เทคนิคการจัดแสง (Lighting) ที่เน้นการกำหนดให้ผู้ชมมองจุดที่สว่างที่สุดในภาพ 2) เทคนิคการถ่ายภาพแบบนานต่อเนื่อง (Long take shot) 3) เทคนิคการใช้ขนาดภาพและมุมกล้อง (Shot size and Camera angle) ประกอบด้วยการนำเสนอมุมมองตัวละคร (Point of View) และ ภาพขนาดใหญ่ (Close-up Shot) 4) เทคนิคการจัดองค์ประกอบภาพ (Composition) ประกอบด้วย เทคนิคการสร้างพื้นที่ว่าง

(Negative space) การใช้เส้นนำสายตา (Leading line) การวางเฟรมภาพให้รู้สึกแคบ (Narrow frame) และการจัดองค์ประกอบภาพแบบกรอบภาพ (Frame in frame) ซึ่งเทคนิคการกำกับภาพดังกล่าวมุ่งเน้นในการควบคุมการมองภาพของผู้ชมในการสร้างความกลัวไปพร้อมกับการเล่าเรื่องด้วยภาษาภาพยนตร์ จึงทำให้ภาพยนตร์สยองขวัญของเขาประสบความสำเร็จและเป็นที่ยอมรับในวงการภาพยนตร์

คำสำคัญ: ภาพยนตร์แนวสยองขวัญ, ความกลัว, การกำกับภาพ, ภาษาภาพยนตร์

Abstract

This study employs a qualitative research approach to examine the fear-creating techniques in James Wan's horror films using textual analysis, introducing the theory and concepts of cinematography and author theory into James Wan's five horror film studies: 1) Insidious (2010) 2) The Conjuring (2013) 3) Insiderous: Chapter 2 (2013) 4) The Conjure 2 (2016), and 5) Malignant (2021).

The study found that the cinematography techniques in James Wan's horror film were primarily responsible for creating fear: 1) The lighting technique controlled viewers at the brightest points in the picture. 2) Take long shots. 3) Shot size and camera angle techniques, which consisted of point-of-view and close-up shots. 4) Composition techniques, including negative space, leading lines, narrow frames, and frame-in-frame composition, concentrated on controlling the view of the audience to create a fear of film language. This led to his film's success and acceptance.

Keywords: Horror film, Fear, Cinematography, Film Language

บทนำ

ภาพยนตร์สยองขวัญ เป็นภาพยนตร์ที่มีรูปแบบและวิวัฒนาการมาอย่างยาวนาน ภาพยนตร์สยองขวัญเรื่องแรกของโลก เป็นผลงานการกำกับของ จอร์จ เมลียส์ (Georges Melies) ผู้กำกับชาวฝรั่งเศส เรื่อง *Le Monnoir du diable* ออกฉายครั้งแรกเมื่อปี 1896 ผู้บุกเบิกภาพยนตร์แนวแฟนตาซีและแนวสยองขวัญ เมื่อศึกษาประวัติการสร้างภาพยนตร์แนวสยองขวัญแล้ว (กฤษณา กฤษณะเศรษฐี (2551:9) อ้างถึงใน ฉลองรัฐ เณรมาลัยชลมารค, 2563) นับได้ว่าความกลัวอยู่คู่กับมนุษย์มาอย่างยาวนาน ความน่าตื่นเต้นและระทึกใจไม่เคยเลือนหายไปจากประวัติศาสตร์ภาพยนตร์ และยังได้รับความนิยมจากมวลชนมาอย่างต่อเนื่อง

ภาพยนตร์แนวสยองขวัญเป็นภาพยนตร์ที่ช่วยให้มนุษย์ได้ปลดปล่อยความกลัวออกจากจิตใจ จาก การศึกษาการวิเคราะห์ศิลปะการเล่าเรื่องของภาพยนตร์สยองขวัญในจักรวาลเดอะคอนเจอร์ริง ของ สุวัจน์ พุฒิโชติ กล่าวว่า ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาภาพยนตร์สยองขวัญได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่อง นอกจากจะให้ความบันเทิงปนความระทึกใจแล้ว ผู้ผลิตภาพยนตร์หลายคนยังมองว่ามันได้ช่วยจัดความกลัวออกจากจิตใจมนุษย์ ซึ่งหากมนุษย์ได้ปลดปล่อยความกลัวออกมาบ้าง จิตใจอาจรู้สึกผ่อนคลายมากขึ้น มิงงานวิจัยของมหาวิทยาลัยทัวร์คประเทศฟินแลนด์ ปี ค.ศ. 2020 ที่ได้มีการศึกษาการรับมือกับความกลัวของคนที่ได้รับชมภาพยนตร์สยองขวัญที่น่ากลัวที่สุด 100 เรื่อง โดยหลังจากศึกษาการสแกน MRI สมอง ผลออกมาพบว่าการรับชมภาพยนตร์สยองขวัญสามารถช่วยให้สมองผ่อนคลายความเครียดได้ และภาพยนตร์สยองขวัญหลายๆ เรื่องยังสามารถ

นำพาเราไปสู่สถานการณ์ที่อยู่เหนือการควบคุม กัดตื้นอย่างหนัก และเป็นอารมณ์ความรู้สึกที่ไม่ค่อยได้พบเจอในชีวิตจริงแต่เมื่อมาถึงโมเมนต์ที่ก้าวผ่านวิกฤตินี้ไปจนรู้สึกโล่งใจ สมองที่ตั้งเครียดอยู่ก็ได้ปลดปล่อยออกเช่นกัน (สุวัจน์ พุฒิโชติ, 2564)

ความน่ากลัวที่เกิดขึ้นในภาพยนตร์แนวสยองขวัญ สิ่งเหล่านั้นถูกบังคับโดยผู้กำกับมาแล้วว่าต้องการให้ผู้ชมเห็นอะไรบางอย่างตามลำดับ เพื่อให้เกิดความรู้สึกกลัว และนำไปสู่สภาวะตกใจของผู้ชม หรือที่เรียกว่า Jump scare ซึ่งมีนิยามว่า Jump scare เป็นคำที่ใช้อธิบายเทคนิคที่มักใช้ในภาพยนตร์สยองขวัญและวิดีโอเกม โดยมีจุดประสงค์เพื่อทำให้ผู้ชมตกใจด้วยการทำให้ผู้ชมประหลาดใจด้วยภาพหรือเหตุการณ์ที่เปลี่ยนไปอย่างกะทันหัน ซึ่งมักเกิดขึ้นพร้อมกับเสียงที่ดังและสั้นสะเทือน เหตุการณ์ที่กะทันหันนี้อาจทำให้ผู้ชมตกใจได้ด้วยการปรากฏตัวในจุดหนึ่งของภาพยนตร์ที่ชาวด์แทร็คเจียบ และผู้ชมไม่ได้คาดหวังว่าจะมีอะไรน่าตกใจเกิดขึ้น หรืออาจเป็นผลที่ตามมาอย่างกะทันหันจากการลู่ระทึกเป็นเวลานาน เป็นเทคนิคยอดนิยมที่ใช้เพื่อสร้างความรู้สึกหวาดกลัวและความตึงเครียดให้กับผู้ชม (ธนพล น้อยชูชื่น, 2563)

นักวิชาการสมัยใหม่ศึกษาแนวทางการสร้างภาพยนตร์แนวสยองขวัญ ในมิติของการเล่าเรื่องและการวิเคราะห์ตัวบทไว้มากมาย รวมถึงวิวัฒนาการของภาพยนตร์แนวสยองขวัญมีการปรับตัวให้เข้ากับบริบทสมัยใหม่ จากบทวิเคราะห์ของ ฉลองรัฐ เณรมาลัยชลมารค ในการวิเคราะห์ศิลปะการเล่าเรื่องในภาพยนตร์ Post Horror กล่าวว่า ภาพยนตร์สยองขวัญยุคใหม่ หรือ Post Horror มีลักษณะที่เปลี่ยนแปลงไปจากขนบการสร้างภาพยนตร์แนวสยองขวัญในอดีตอย่างเด่นชัด ไม่ใช่เพียงแค่ถ่ายทอดความกลัว แต่ยังนำบริบททางสังคมมาพูดถึงในภาพยนตร์ สะท้อนความกลัวของสังคมที่ร่วมสมัยมากขึ้น ลดทอนความสยองขวัญลง แต่เพิ่มความตึงเครียดเข้าไปแทน มีการผสมแง่มุมทางจิตวิทยาเข้ากับเรื่องเหนือธรรมชาติ การเลือกสรรฉากที่เสริมเรื่องราว และการถ่ายภาพที่ประณีตบรรจง (ฉลองรัฐ เณรมาลัยชลมารค, 2563) ซึ่ง ธิดา ผลิตผลการพิมพ์ จำแนกภาพยนตร์แนวสยองขวัญออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ 1) ภาพยนตร์สยองขวัญที่พยายามอธิบายบ่อเกิดของความสยองอย่างมีเหตุผล เช่น เรื่องเอเลี่ยนจากนอกโลก สัตว์ประหลาดที่เป็นผลของการทดลองวิทยาศาสตร์อันผิดพลาด เรื่องของคนป่วยเป็นโรคจิต 2) ความสยองอันเกิดจากปรากฏการณ์ที่อธิบายไม่ได้ เช่น ผี ความเชื่อ และ 3) ภาพยนตร์สยองขวัญที่ปล่อยให้ผู้ชมคาดเดาเอาเองว่า ภาพยนตร์สยองขวัญเรื่องนี้

เป็นแบบไหนกันแน่ ระหว่างสองแบบแรก เช่น ภาพยนตร์เรื่อง The Shining (1980) (ธิดา ผลิตผลการพิมพ์, 2019)

ในปัจจุบันภาพยนตร์สยองขวัญนั้นถูกสร้างออกมามากมาย ทั้งของไทยเองและทางฝั่งฮอลลีวูดเนื่องจากมีคนให้ความสนใจเลือกรับชมกันไม่น้อย แต่มีภาพยนตร์สยองขวัญไม่มากนักที่ได้รับความนิยมออกไปในวงกว้างและมีการผลิตผลงานภาพยนตร์ที่ขยายออกไปหลายเรื่อง ซึ่งภาพยนตร์ที่สร้างความนิยมอย่างต่อเนื่อง ได้แก่เรื่อง The Conjuring และ Insidious ของผู้กำกับภาพยนตร์ชื่อดังอย่าง เจมส์ วาน (James Wan) ที่ผลิตผลงานภาพยนตร์แนวสยองขวัญอย่างต่อเนื่อง และสร้างความกลัวได้อย่างน่าประทับใจ และตามที่ นุจรินทร์ จีระตันบรรพต (2563) กล่าวว่าในกลุ่มภาพยนตร์แนวสยองขวัญยุคใหม่ ผู้กำกับภาพยนตร์ที่ชื่อ “เจมส์ วาน” ผู้กำกับภาพยนตร์ชาวออสเตรเลีย มาเลเซีย มีบทบาทสำคัญมากในเชิงการกำกับและเขียนบทภาพยนตร์แนวสยองขวัญ มีแนวทางการกำกับภาพยนตร์ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวสอดคล้องกับทฤษฎีประพันธ์กร (Author theory) โดยให้ความสำคัญกับภาษาภาพยนตร์และอินเนอร์ของนักแสดงเป็นหลัก นอกจากนี้ อูสุมา สุขสวัสดิ์ (2559) กล่าวว่า หนึ่งในแนวทางการศึกษาตามทฤษฎีประพันธ์กร คือการศึกษาเอกลักษณ์ลายมือ อันเป็นลักษณะเด่นที่ปรากฏชัดเจนอยู่ในงานของผู้กำกับแต่ละคนทั้งในแง่เนื้อหา และวิธีการเล่าเรื่อง กล่าวคือ การศึกษาเทคนิควิธีการสร้างสรรค์งานภาพยนตร์ของผู้กำกับ ซึ่งในกรณีของผู้กำกับเจมส์ วาน มีงานวิจัยหลายเรื่องศึกษาวิธีการเล่าเรื่อง และภาษาภาพยนตร์ ตามแนวคิดทั่วไปของภาพยนตร์ศึกษา หากแต่งานวิจัยนี้จะวิเคราะห์เทคนิคด้านการกำกับภาพ (Cinematography) ในมุมที่แตกต่างจากงานวิจัยอื่น ๆ ที่กล่าวมา เนื่องจากการถ่ายทอดความรู้สึกในภาพยนตร์ นอกจากวิธีการเล่าเรื่องและภาษาภาพยนตร์แล้ว ในมุมของการถ่ายภาพและเทคนิคการกำกับภาพ ก็เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญเช่นเดียวกัน และยังไม่มียานวิจัยที่ศึกษาวิเคราะห์เชิงการกำกับภาพในภาพยนตร์สยองขวัญ ซึ่งจะเน้นองค์ความรู้ที่น่าสนใจในแง่มุมมองของการกำกับภาพในภาพยนตร์สยองขวัญ เพราะเนื่องจากภาพยนตร์เป็นอวัจนภาษาที่สามารถสร้างความตึงต๋ำให้กับผู้ชมได้หลากหลายอารมณ์ เช่นเดียวกับการอ่านวรรณกรรมที่ให้ความซาบซึ้งในมิติต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาและเทคนิคการกำกับภาพ ที่สร้างความสยองขวัญให้กับผู้ชม

ดังนั้นการพิจารณาถึงตัวบทของภาพยนตร์แนวสยองขวัญในงานวิจัยนี้จึงศึกษาเฉพาะเทคนิคการถ่ายภาพเป็นหลัก เพราะเนื่องจากการถ่ายภาพและศิลปะการถ่ายภาพยนตร์

ถูกพิจารณาอย่างกว้าง ๆ ในงานวิจัยก่อนหน้านี้ ซึ่งงานวิจัยนี้จึงมุ่งเน้นในการวิเคราะห์เทคนิคการกำกับภาพตามแนวคิดศิลปะการถ่ายทำภาพยนตร์ เพื่อสร้างความกลัวในภาพยนตร์สยองขวัญ โดยจะศึกษาในของเขตเฉพาะผลงานภาพยนตร์ของผู้กำกับ เจมส์ วาน ที่โดดเด่นในเรื่องการใช้เทคนิคการถ่ายภาพ และยังเป็นภาพยนตร์ในกลุ่ม Post Horror ที่ผสมผสานการเล่าเรื่องความกลัวของสังคมร่วมสมัย โดยศึกษาภาพยนตร์แนวสยองขวัญที่กำกับภาพยนตร์โดยผู้กำกับเจมส์ วาน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์เทคนิคการกำกับภาพที่สร้างความกลัวในภาพยนตร์สยองขวัญของเจมส์ วาน

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีประพันธ์กร (Author theory) เป็นทฤษฎีที่ใช้ศึกษาผู้กำกับภาพยนตร์ โดยนักวิชาการชาวอเมริกันนาม Andrew Sarris ในทศวรรษที่ 1960 ซึ่งให้ความสำคัญกับผู้กำกับภาพยนตร์ในฐานะศิลปิน ด้วยการวิเคราะห์รูปแบบและเนื้อหาตามสูตรของผู้กำกับ โดยเฉพาะการให้ความสนใจต่อการจัดองค์ประกอบภาพ (Mise-en-scene) จนเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว (กำจร หลุยยะพงศ์, 2554) ซึ่ง อูสุมา สุขสวัสดิ์ (2559) จำแนกแนวทางการศึกษาออกเป็นสามด้านคือ 1) แรงบันดาลใจในการการสร้างสรรค์ผลงาน 2) แนวคิดที่สะท้อนจากผลงานภาพยนตร์ และ 3) เอกลักษณ์ของผู้กำกับแต่ละคน โดยยังระบุอีกว่าผู้กำกับภาพยนตร์ในฐานะประพันธ์กร (Author theory) ผู้กำกับจะมีส่วนในงานออกแบบภาพของภาพยนตร์ มีบทบาทในการเลือกทีมงาน โดยเฉพาะการเลือกใช้ผู้กำกับภาพ (Director of photography) โดยมักจะเลือกใช้ผู้กำกับภาพคนเดิม ๆ ในภาพยนตร์แทบทุกเรื่องจนเกิดเป็นลักษณะเฉพาะขึ้น

แนวคิดด้านภาพยนตร์ระบุว่าภาพยนตร์เป็นที่รวมของงานศิลปะหลายแขนงด้วยกัน ภาพยนตร์จึงได้รับการขนานนามว่า “เป็นศิลปะผสม” (Mixed Art) (บุญรักษ์ บุญญะเขตมาลา, 2552) ในการผลิตภาพยนตร์ จำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบด้านต่าง ๆ หลายอย่าง รวมทั้งผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในการทำงานทางด้านภาพยนตร์ เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้การผลิตภาพยนตร์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลให้ภาพยนตร์นั้นประสบความสำเร็จทั้งทางด้านคุณภาพและรายได้ (พิทักษ์ ปานเปรม, 2550)

แนวคิดภาพยนตร์สยองขวัญ (Horror film) เป็นการสร้างความตื่นเต้นและความสะเทือนใจในผู้ชมโดยใช้สิ่งที่

มีความผิดปกติหรือเกิดเหตุการณ์น่าสะพรึงกลัว เช่น การใช้ภาพที่มีดม่น แสงสว่างน้อย การใช้เสียงที่เป็นเอกลักษณ์หรือการใช้เครื่องมือทางภาพยนตร์ให้มีความลึกซึ้ง (อิทธิพลวารานุศุภากุล, (2558) ซึ่งภาพยนตร์แนวสยองขวัญมีการพัฒนาแนวทางการเล่าเรื่องและการผลิตภาพยนตร์แนวนี้มาอย่างยาวนาน จากหนังสือเรื่อง เขียนบทหนัง ชัดคนดูให้อยู่หมัด ของธิดา ผลิตผลการพิมพ์ ให้แนวคิดเกี่ยวกับภาพยนตร์สยองขวัญไว้ว่า ภาพยนตร์แนวสยองขวัญ หรือที่เรียกว่า Horror คือภาพยนตร์ที่มีจุดมุ่งหมาย คือ ทำให้ผู้ชมเกิดความหวาดกลัว กระอักกระอ่วน ระแวง ตกใจ ตื่นตระหนก หรือกรี๊ดร้อง (ธิดา ผลิตผลการพิมพ์, 2562) ภาพยนตร์แนวสยองขวัญยังสามารถแบ่งประเภทย่อยออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ภาพยนตร์สยองขวัญ ประเภทมีเหตุผล (Uncanny Horror) หมายถึง ภาพยนตร์สยองขวัญที่พยายามอธิบายบ่อเกิดของความสยองอย่างมีเหตุผล เช่น ภาพยนตร์ที่นำเสนอความสยองขวัญจากเอเลี่ยนจากนอกโลก ความสยองขวัญที่เกิดจากสัตว์ประหลาดที่เป็นผลของการทดลองทางวิทยาศาสตร์อันผิดพลาด หรือเรื่องราวของคนที่เป็นโรครจิต
2. ภาพยนตร์สยองขวัญ ประเภทอธิบายไร้คำอธิบายปรากฏการณ์ (Supernatural) หมายถึง ภาพยนตร์สยองขวัญที่นำเสนอความสยองอันเกิดจากปรากฏการณ์ที่อธิบายไม่ได้ เช่น ผี วิญญาณ หรือเรื่องเหนือธรรมชาติ ซึ่งไม่สามารถหาคำอธิบายทางวิทยาศาสตร์ได้
3. ภาพยนตร์สยองขวัญ ประเภทไม่มีบทสรุป (Super-Uncanny) หมายถึงภาพยนตร์ที่ปล่อยให้คนดูคิดเอาเองว่าภาพยนตร์สยองขวัญเรื่องนี้เป็นประเภทไหนกันแน่ ระหว่างสองแบบแรก อย่างเช่นภาพยนตร์เรื่อง The Shining (1980) หรือภาพยนตร์เรื่อง A Tale of Two Sister (2003) ซึ่งภาพยนตร์สยองขวัญทั้งสองเรื่องนี้ นำเสนอเรื่องราวลึกลับสยองขวัญ แต่ไม่ได้มีบทสรุปที่ชัดเจนว่าปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับตัวละคร เป็นสิ่งที่หาคำอธิบายได้ทางวิทยาศาสตร์ หรือเป็นเรื่องราวลึกลับเหนือธรรมชาติกันแน่

แนวคิดการเล่าเรื่องในภาพยนตร์สยองขวัญ (Horror film) คือ การสร้างความตื่นเต้นในผู้ชมโดยใช้ความรู้สึกของความไม่แน่นอน และความกลัวที่อาจเกิดขึ้น โดยการใช้เครื่องมือทางภาพยนตร์ เช่น การเปิดเผยเรื่องราวที่ช้า การซ่อนเรื่องราว และการสร้างความตื่นเต้นในจังหวะที่เหมาะสม

ตัวอย่างภาพยนตร์สยองขวัญที่มีการใช้แนวคิดและทฤษฎีนี้ได้เป็นอย่างดีคือภาพยนตร์ "The Shining" ของ Stanley Kubrick ซึ่งใช้เครื่องมือทางภาพยนตร์เพื่อสร้างความหลอนและความสยองขวัญในผู้ชม (Noel Carroll, 1990) ซึ่งเทคนิคการเล่าเรื่องดังกล่าวมีความใกล้เคียงกับเทคนิคการเล่าเรื่องในภาพยนตร์แนวระทึกขวัญ (Thriller Film) เทคนิคการเล่าเรื่องแบบระทึกขวัญที่พัฒนาโดย Alfred Hitchcock ซึ่งเป็นผู้กำกับภาพยนตร์ระทึกขวัญชื่อดัง เทคนิคนี้เน้นการใช้ความไม่แน่นอนและความกลัวในการสร้างความตื่นเต้นในผู้ชม โดยใช้เครื่องมือทางภาพยนตร์เพื่อสร้างความเข้มข้นในความรู้สึกของผู้ชมและสร้างความอลังการในสิ่งที่จะเกิดขึ้นต่อไป ตัวอย่างเช่น การใช้ฉากที่ผู้ชมรู้ว่าผีอันตรายจะเกิดขึ้น แต่ตัวละครในภาพยนตร์ไม่รู้จักหรือไม่เห็นความเสี่ยงนี้ การใช้เสียงที่เป็นเอกลักษณ์ เช่น การใช้เสียงที่น้อยลงหรือเสียงเพียงเสียงเดียวในฉากที่น่าสะพรึงกลัว และการใช้ฉากที่ไม่ตรงกัน เช่น การแสดงความเร็วและความช้าของฉากอย่างไม่สม่ำเสมอ เพื่อสร้างความตื่นเต้นในผู้ชม ซึ่งจะมีความแตกต่างจากภาพยนตร์แนวสยองขวัญอย่างชัดเจน (Barry Langford, 2005)

แนวคิดด้านการกำกับภาพในงานภาพยนตร์ในทัศนคติของนักวิชาการและผู้กำกับภาพหลายท่านระบุว่า ผู้กำกับภาพ (Director of Photography) หรือในต่างประเทศมักเรียกตำแหน่งนี้ว่า Cinematography คือผู้ที่ถ่ายทอดจินตนาการของผู้ประพันธ์ คนเขียนบท หรือผู้กำกับ ให้ออกมาเป็นภาพยนตร์ โดยสื่อสารด้วยภาพ (framing) แสง (Lighting) สี (Color) และการเคลื่อนกล้อง (Camera Movement) ให้ผู้ชมได้รับรู้และเข้าใจเรื่องราวที่เกิดขึ้นในภาพยนตร์ ที่ผู้กำกับต้องการจะนำเสนอ ผ่านกรอบความคิดรวบยอดและสไตล์ที่ผู้กำกับกำหนด (ภัทรนันท์ ไวยะสิน, อธิป เตชะพงศธร, สามินี รัตนยงค์ไพโรจน์, 2561) ในอีกแง่มุมหนึ่ง ผู้กำกับภาพ คือการทำงานระหว่างศิลปะของแสงและการถ่ายภาพในฉาก เช่นการถ่ายภาพนิ่ง ซึ่งเป็นการเล่าเรื่องด้วยภาพถ่ายเพียงภาพเดียว แต่การถ่ายภาพยนตร์นั้นเป็นศิลปะของการเล่าเรื่องด้วยภาพชุดหลาย ๆ ที่มีการเคลื่อนไหว และเล่าผ่านเวลา (Brain Brown, 2017) ดังนั้นการกำกับภาพจึงเป็นการใช้เทคนิค ไม่ว่าจะเป็นกล้อง หรือแสง ในการสร้างสรรค์ภาพยนตร์ ที่สนับสนุนวิสัยทัศน์ของผู้กำกับ เพื่อพัฒนาการเล่าเรื่องในภาพยนตร์สื่อสารเรื่องราว ด้วยการเล่าเรื่องด้วยภาษาภาพเพื่อให้ผู้ชมได้เข้าใจเรื่องราว และถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก ผ่านภาพเคลื่อนไหว (Babak Jani, 2017) โดยมีหน้าที่หลายอย่างในกระบวนการทำงาน ที่ลึกและกว้างในการสร้างสรรค์ภาพ

ร่วมกับผู้ออกแบบงานสร้าง ซึ่งตำแหน่งระดับหัวหน้าทีมงานในกองถ่ายทำภาพยนตร์ทั้งหมด จะทำงานร่วมกับผู้กำกับในการนำเสนอเรื่องราวผ่านการถ่ายภาพอันได้แก่ การจัดองค์ประกอบภาพ การเคลื่อนไหวกล้อง การจัดแสง และการกำหนดขนาดภาพเพื่อสื่อความหมาย (Paul Wheeler, 2017) ดังนั้นผู้กำกับภาพ จึงมีหน้าที่รับผิดชอบในการสร้างสรรค์ภาพตามที่คุณกำกับต้องการผ่านการใช้อุปกรณ์ภาพยนตร์สร้างสรรค์สไตล์ภาพที่ได้ตกลงร่วมกันกับผู้กำกับ ผู้กำกับแต่ละคนก็มักจะมี ความชอบ ความต้องการที่แตกต่างกัน จึงมักจะต้องมีผู้กำกับภาพที่ไว้ใจ และมีมุมมองในการเล่าเรื่องด้วยภาพเหมือนกับผู้กำกับ ในขั้นตอนการถ่ายทำ การออกกองถ่ายภาพยนตร์ ผู้กำกับจะต้องทำงานใกล้ชิดกับนักแสดง จึงมักจะมอบความไว้วางใจเรื่องการสร้างสรรค์ภาพให้กับผู้กำกับภาพในการตัดสินใจในเรื่องการวางองค์ประกอบภาพ การเคลื่อนไหวกล้อง การจัดแสงและออกแบบแสง (Brown, 2017) กล่าวคือ แนวคิดด้านเทคนิคการกำกับภาพ ประกอบไปด้วย 1) การจัดแสง 2) การถ่ายภาพยนตร์และการเคลื่อนไหวกล้อง 3) การจัดองค์ประกอบภาพ และ 4) การกำหนดขนาดภาพสื่อความหมาย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้ คือ สุวัจนี พุฒิชิต (2564) ทำการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ศิลปะการเล่าเรื่องของภาพยนตร์สยองขวัญในจักรวาลเดอะคอนเจอร์ริง ของผู้กำกับ เจมส์ วาน ผลการศึกษาพบว่า โครงสร้างการเล่าเรื่องในการประกอบสร้างความน่ากลัวโดดเด่นที่สุดได้แก่ โครงเรื่องที่นำมาจากเรื่องจริงหรือเหตุการณ์จริง, การยึดโยงความเชื่อทางศาสนา, การเล่าผ่านความสัมพันธ์ภายในครอบครัว, ตัวละครมีความขัดแย้งทั้งกับตัวเอง บุคคลอื่น และธรรมชาติ และ การคลี่คลายเรื่องโดยใช้พลังของความเชื่อมั่นในครอบครัวและความศรัทธาในศาสนา ส่วนองค์ประกอบด้านเทคนิคการเล่าเรื่องจะเน้นการดึงอารมณ์ของผู้ชมให้รู้สึกถึงความกลัวผ่านความเงิบ กอดันให้เกิดการคาดเดา จนกระทั่งถึงจุดผ่อนคลาย

ฉลองรัฐ เณอมาลัยชลมารค (2563) ทำการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ศิลปะการเล่าเรื่องในภาพยนตร์ Post Horror การศึกษาพบว่า ภาพยนตร์สยองขวัญยุคใหม่ หรือ Post Horror มีลักษณะที่เปลี่ยนแปลงไปจากขนบการสร้างภาพยนตร์แนวสยองขวัญในอดีตอย่างเด่นชัด ไม่ใช่เพียงแค่ถ่ายทอดความกลัว แต่ยังนำบริบททางสังคมมาพูดถึงในภาพยนตร์ สะท้อนความกลัวของสังคมที่ร่วมสมัยมากขึ้น ลดทอนความสยองขวัญลง แต่เพิ่มความตึงเครียดเข้าไปแทน มีการผสมแง่มุมทางจิตวิทยาเข้ากับเรื่องเหนือธรรมชาติ การเลือกสรรฉากที่เสริมเรื่องราว และการถ่ายภาพที่ประณีตบรรจง

นุจรินทร์ จีรัตน์บรรพต (2564) ทำการศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างการเล่าเรื่องและภาษาภาพยนตร์สยองขวัญที่กำกับโดย เจมส์ วาน โดยการวิเคราะห์ภาพยนตร์ 2 เรื่องคือ Insidious Chapter 2 (2013) และ The Conjuring 2 (2016) ผลการศึกษาพบว่า การกำกับภาพยนตร์สยองขวัญของ เจมส์ วาน ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการวางโครงสร้างการเล่าเรื่องที่มีลำดับขั้นตอน โดยมีโครงสร้างได้แก่ โครงเรื่อง (Plot) แก่นความคิด (Theme) ตัวละคร (Character) ความขัดแย้ง (Conflict) มุมมองในการเล่าเรื่อง (Point of View) ฉาก (Setting) สัญลักษณ์ความหมาย (Symbol) และพบว่าประเด็นหลัก 3 ประเด็น คือ ประเด็นแรก ภาพยนตร์สยองขวัญของผู้กำกับ เจมส์ วาน จะนำความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวมาเป็นแก่นเรื่องหลักของเรื่อง มีความเกี่ยวข้อง เชื่อมโยงกับความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว เชื่อมกับเรื่องราวลึกลับระหว่างโลกมนุษย์ กับโลกวิญญาณ ประเด็นที่สอง คือ เจมส์ วาน ให้ความสำคัญกับการสื่อสารด้วยภาษาภาพยนตร์ที่ถ่ายทอดความรู้สึกของนักแสดงเป็นหลัก ประเด็นที่สาม คือ การใช้ตัวละครญาติพิศาจที่เป็นฝันร้าย และเป็นภาพจำของตัวเองและผู้ชมมีประสบการณ์ร่วม มาใช้ในภาพยนตร์สยองขวัญ เพื่อเป็นการสร้างภาพจำให้กับผู้ชม จนทำให้ภาพยนตร์ของเขาเป็นที่ยอมรับและประสบความสำเร็จ

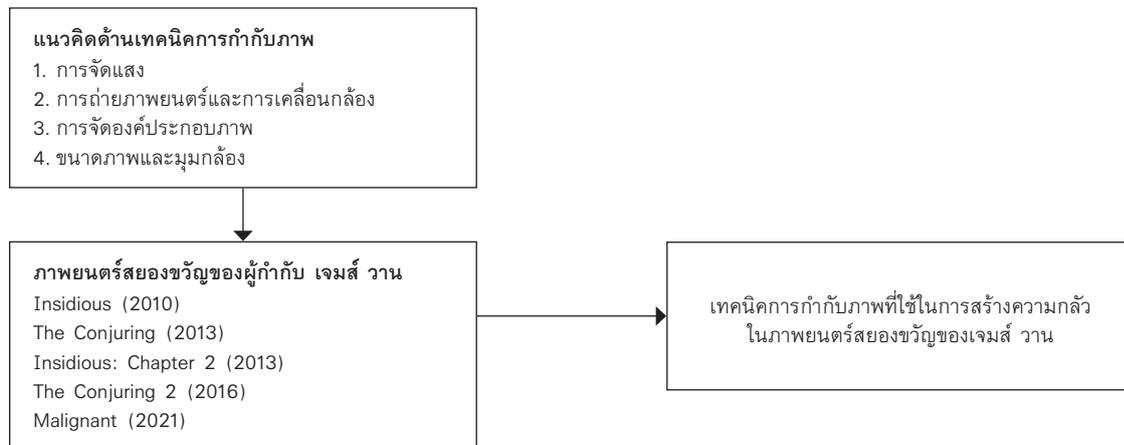
พรนิมิต ธีราช และภัสวลี นิติเกษตรสุนทร (2559) ทำการศึกษาเรื่อง การเล่าเรื่องและการสื่อความหมายของภาพยนตร์สยองขวัญนอกกระแส ผลการศึกษาพบว่า การเล่าเรื่องและการสื่อความหมายของผู้สร้างภาพยนตร์ ที่มักใช้แก่นเรื่องสำคัญ คือ ความเลวร้ายของสังคม และความเลวร้ายภายในจิตใจของมนุษย์ โดยผู้สร้างภาพยนตร์พยายามที่ต้องการนำเสนอเรื่องราวความน่ากลัวในมุมมองของสังคมและความเลวร้ายภายในจิตใจของมนุษย์ มีการใช้ภาษาภาพยนตร์เพื่อสื่อความหมายและพยายามให้ผู้ชมได้มองเห็นและรับรู้ปัญหาความรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ผ่านองค์ประกอบของภาพยนตร์ ทั้งภาพ เสียง และการสื่อความหมายแฝง ผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับความเหมาะสมของ ภาพยนตร์สยองขวัญนอกกระแสกับสังคมไทย พบว่า ภาพยนตร์สยองขวัญนอกกระแสเป็นภาพยนตร์ที่มีภาพและ เนื้อหาหรือบทภาพยนตร์ที่มีความรุนแรงอยู่ในระดับสูงมาก เพราะเป็นภาพยนตร์ที่ผู้สร้างภาพยนตร์สร้างขึ้นมาเพื่อ กลุ่มผู้ชมเฉพาะกลุ่มเท่านั้น ภาพยนตร์สยองขวัญนอกกระแสจึงเป็นสื่อภาพยนตร์ที่ไม่มีความเหมาะสมที่จะได้รับการ เผยแพร่ในวงกว้างของสังคมไทย เพราะสังคมไทยเป็นสังคมที่มีความเคร่งครัดกฎระเบียบทางศีลธรรม และกฎระเบียบทางจริยธรรมมาก

สุวัจน์ พุทธิโชติ (2564) วิเคราะห์ศิลปะการเล่าเรื่องของภาพยนตร์สยองขวัญในจักรวาลเดอะคอนเจริง ของผู้กำกับ เจมส์ วาน พบว่า โครงสร้างการเล่าเรื่องในการประกอบสร้างความน่ากลัวโดดเด่นที่สุดได้แก่ โครงเรื่องที่นำมาจากเรื่องจริงหรือเหตุการณ์จริง, การยึดโยงความเชื่อทางศาสนา, การเล่าผ่านความสัมพันธ์ภายในครอบครัว, ตัวละครมีความขัดแย้งทั้งกับตัวเอง บุคคลอื่น และธรรมชาติ และการคลี่คลายเรื่องโดยใช้พลังของความเชื่อมั่นในครอบครัวและความศรัทธาในศาสนา ส่วนองค์ประกอบด้านเทคนิค

การเล่าเรื่องจะเน้นการดึงอารมณ์ของผู้ชมให้รู้สึกถึงความกลัวผ่านความเงียบ กดดันให้เกิดการคาดเดา จนกระทั่งถึงจุดผ่อนคลาย

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยส่วนใหญ่มักจะเป็นการศึกษาแนวทางการเล่าเรื่อง ในภาพยนตร์แนวสยองขวัญ รวมถึงการวิเคราะห์เชิงสัญลักษณ์วิทยาที่ปรากฏในภาพยนตร์ หากแต่ยังไม่มีการศึกษาวิเคราะห์เชิงการถ่ายทำภาพยนตร์ในมิติของการกำกับภาพ (Cinematography) และเทคนิคการถ่ายทำภาพยนตร์ที่ปรากฏในภาพยนตร์

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย
ที่มา: ภาพโดยผู้วิจัย อธิป เตชะพงศธร

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาการสร้างความกลัวผ่านเทคนิคการกำกับภาพในภาพยนตร์สยองขวัญของเจมส์ วาน เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary research) และแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ผู้วิจัยกำหนดระเบียบวิธีวิจัยด้วยวิธีการวิเคราะห์ด้วยบทภายในภาพยนตร์ (Textual analysis) และการวิเคราะห์ด้วยแนวคิดเทคนิคการกำกับภาพ (Cinematography) ในภาพยนตร์สยองขวัญของผู้กำกับ เจมส์ วาน โดยรับชมผ่านทาง โรงภาพยนตร์ และในระบบสตรีมมิ่ง อาทิเช่น Netflix และ HBO GO เพื่อศึกษาเทคนิคทางภาพและเสียงที่ปรากฏในภาพยนตร์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยคัดเลือกตัวกลุ่มตัวอย่างจากภาพยนตร์ของ เจมส์ วาน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกดังนี้

1. ภาพยนตร์ที่ถูกคัดเลือก ต้องเป็นภาพยนตร์ที่กำกับโดย เจมส์ วาน
2. ภาพยนตร์ที่ถูกคัดเลือก ต้องเป็นภาพยนตร์แนวสยองขวัญ (Horror Film)
3. ภาพยนตร์ที่ถูกคัดเลือก ต้องอยู่ในช่วงเวลาตั้งแต่ปี ค.ศ. 2010 – 2023

ผู้วิจัยได้คัดเลือกภาพยนตร์ตามเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยสรุปแล้ว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยด้วยวิธีการวิเคราะห์ด้วยบทภาพยนตร์ (Textual Analysis) มีภาพยนตร์แนวสยองขวัญที่กำกับโดยผู้กำกับเจมส์ วาน จำนวน 5 เรื่อง ดังนี้ คือ 1) Insidious (2010) 2) The Conjuring (2013) 3) Insidious: Chapter 2 (2013) 4) The Conjuring 2 (2016) และ 5) Malignant (2021)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้แบบบันทึกข้อมูลแบบมีโครงสร้างที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มภาพยนตร์ตัวอย่าง โดยนำแนวคิดและทฤษฎีด้านเทคนิคการกำกับภาพมาสร้างแบบบันทึกข้อมูล เพื่อบันทึกรูปแบบทางเทคนิคที่ถูกใช้ในการสร้างความกลัวในภาพยนตร์สยองขวัญของผู้กำกับ เจมส์ วาน ทั้งหมด 5 เรื่อง โดยแบ่งเป็นหัวข้อเชิงเทคนิคการถ่ายทำภาพยนตร์จำนวน 5 หัวข้อ ดังนี้

1. ชื่อภาพยนตร์และฉากที่ต้องการศึกษา
2. รูปแบบการจัดองค์ประกอบภาพที่ปรากฏในภาพยนตร์
3. รูปแบบการจัดแสงที่ปรากฏในภาพยนตร์สยองขวัญ
4. รูปแบบการใช้ขนาดภาพและมุมกล้องที่ปรากฏในภาพยนตร์สยองขวัญ
5. รูปแบบการถ่ายภาพยนตร์และการเคลื่อนไหวกล้องที่ปรากฏในภาพยนตร์สยองขวัญ

วิธีการสร้างเครื่องมือ

1. การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้แบบบันทึกข้อมูลที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง จากการศึกษาทฤษฎี ความรู้ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับภาพยนตร์แนวสยองขวัญ การสร้างสรรค์ภาพยนตร์ และองค์ประกอบของภาพยนตร์ ทั้งหนังสือ ตำรา เอกสารประกอบการสอน บทความวิจัย บทความวิชาการ และสำรวจผลงานวิจัย เพื่อนำมาสร้างเป็นแบบบันทึกข้อมูล
2. นำข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าที่ได้จากกรอบแนวคิดมาสร้างเป็นแบบบันทึกข้อมูล
3. นำแบบบันทึกข้อมูลที่สร้างขึ้นไปขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ ที่ปรึกษาโครงการวิจัย อย่างน้อย 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความถูกต้อง และเหมาะสมของเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย
4. นำแบบบันทึกข้อมูลที่ผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และภาษาที่ใช้ โดยหาความสอดคล้องในระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของเนื้อหาเพื่อหาค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) โดยมีเกณฑ์การพิจารณาหาค่า IOC ที่มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 มาเป็นข้อคำถามในแบบสอบถาม
5. นำแบบบันทึกข้อมูลที่ได้รับการตรวจสอบ และทำการแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปบันทึกข้อมูลที่ได้จากการศึกษาภาพยนตร์แนวสยองขวัญ

ของผู้กำกับ เจมส์ วาน ทั้งสิ้น 5 เรื่อง เพื่อบันทึกเทคนิคการถ่ายทำภาพยนตร์ที่ปรากฏในภาพยนตร์ ผู้วิจัยได้รวบรวมเนื้อหาภาพยนตร์แนวสยองขวัญของผู้กำกับ เจมส์ วาน โดยใช้แบบบันทึกข้อมูลที่สร้างขึ้นและนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เทคนิคการถ่ายทำภาพยนตร์ที่ใช้ในภาพยนตร์สยองขวัญของผู้กำกับ เจมส์ วาน ทั้ง 5 เรื่อง โดยผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดด้านเทคนิคการกำกับภาพ (Cinematography) มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ภาพยนตร์ โดยผู้วิจัยใช้แนวทางการศึกษากระบวนการ (Process approach) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยด้านเทคนิคการกำกับภาพในภาพยนตร์สยองขวัญ

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์เทคนิคการกำกับภาพที่ปรากฏอย่างเด่นชัดในภาพยนตร์สยองขวัญ ที่กำกับภาพยนตร์โดย เจมส์ วาน โดยจำแนกตามแนวคิดด้านเทคนิคการกำกับภาพ ประกอบด้วย การจัดแสง การถ่ายภาพยนตร์และการเคลื่อนไหวกล้อง การจัดองค์ประกอบภาพ และ ขนาดภาพและมุมกล้อง ดังนี้

1. การจัดแสง (Lighting) พบว่า แสงเป็นสิ่งบอกล่าสถานการณ์และกระตุ้นเร้าความรู้สึกของผู้ชมได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะเห็นได้ว่าภาพยนตร์ทั้ง 5 เรื่องที่กำกับโดย เจมส์ วาน จะมีการใช้แสงแข็ง (Hard light) รวมไปถึงการจัดแสงที่สร้างความต่างแสง (Contrast ratio) ที่สูง กล่าวคือ มีความต่างของส่วนสว่างและส่วนมืดที่มาก ตัวอย่างเช่น ในฉากปีศาจหน้าสีแดง ในภาพยนตร์เรื่อง Insidious มีการใช้เทคนิคการนำสายตาของผู้ชมด้วยการใช้แสง ให้จุดที่ต้องการให้ผู้ชมจ้องมอง มีความสว่างมากที่สุดในเฟรมภาพ เช่นเดียวกับการสร้างความกลัวในภาพยนตร์เรื่อง The Nun ในขณะที่ภาพยนตร์เรื่อง The Conjuring (2013) ในฉาก She made me do it ใช้เทคนิคการจัดแสงซึ่งมักพบเห็นได้โดยทั่วไปของภาพยนตร์แนวสยองขวัญคือ การใช้แสงน้อย (Low key) แต่จุดที่น่าสังเกตคือ การให้พื้นที่ความสว่าง ช่วยในการกำหนดจุดนำสายตาของผู้ชมได้เป็นอย่างดี (ความสว่างที่อยู่ในกระจก มีตำแหน่งเดียวกันกับวิญญาณที่โผล่ออกมา) และด้วยเทคนิคการใช้ขนาดภาพแคบ (Close up shot) สร้างความรู้สึกอึดอัด และไม่อาจจะสายตาไปจากตำแหน่งของกระจกได้เลย การประกอบสร้างความรู้สึกอึดผ่านการใช้ขนาดภาพแคบนี้ ไม่เพียงแต่ถ่ายทอดความรู้สึกของตัวละครลอร์ดเรนเพียงอย่างเดียว แต่สร้างความรู้สึกอึดอัดกับการตามหาวิญญาณให้กับผู้ชมอย่างไม่ลดละ ในขณะที่ภาพยนตร์เรื่อง Malignant (2021) ภาพยนตร์ทดลองที่ผสมผสานระหว่างภาพยนตร์แอ็คชั่นกับภาพยนตร์สยอง

ขวัญเรื่องล่าสุดของผู้กำกับ เจมส์ วาน ก็ยังคงมีฉากที่ใช้แสงสว่างของการเปิดและปิดไฟ สร้างความกลัวที่คาดไม่ถึงเช่นกัน

2. การถ่ายภาพยนตร์และการเคลื่อนกล้อง (Camera movement) พบว่า ภาพยนตร์ของขวัญที่กำกับโดย เจมส์ วาน มักจะพบการเคลื่อนกล้องอย่างต่อเนื่องด้วยเทคนิคการถ่ายภาพแบบนานต่อเนื่อง (Long take shot) โดยดำเนินเรื่องแบบไม่มีการตัดต่อ และการเคลื่อนกล้องร่วมกับการถ่ายภาพแบบนานต่อเนื่องนี้ทำหน้าที่แทนสายตาของผู้ชม ซึ่งมักจะพบเห็นการเคลื่อนกล้องด้วยการแพนกล้องที่รวดเร็ว เพื่อแสดงถึงความกระวนกระวาย และความรู้สึกสับสนของตัวละคร ในภาพยนตร์เรื่อง Insidious (2010) ในฉากผีเต้นระบำ ที่เป็นฉากเริ่มเรื่องราวทั้งหมด ฉากนี้เริ่มด้วยการให้ผู้ชมเห็นถึงสถานที่ที่เรื่องราวเกิดขึ้น ซึ่งเป็นบ้านปกติทั่วไป มีการใช้เทคนิคการถ่ายภาพแบบนานต่อเนื่อง (Long take shot) ไม่มีการตัดต่อ โดยที่กล้องเคลื่อนตามตัวละคร เดินผ่านหน้าต่าง จนกระทั่งตัวละครมองเข้ามาในบ้าน การใช้เทคนิคการถ่ายภาพแบบนานต่อเนื่อง (Long take shot) นี้ทำให้การดำเนินเรื่องมีความเป็นธรรมชาติ ทำให้ผู้ชมรู้สึกติดตามตัวละครในฉากนั้นได้ดีกว่าการดำเนินเรื่องแบบตัดต่อ ทำให้เรารู้สึกและเข้าใจสถานที่นั้นที่ตัวละครกำลังอยู่ได้ดีกว่าการตัดต่อ (อชิตพนธิ เพียรสุขประเสริฐ, ม.ป.ป.)

3. การจัดองค์ประกอบภาพ (Composition) พบว่า มีการใช้เทคนิคการจัดองค์ประกอบภาพเพื่อจุดประสงค์ในการนำสายตาของผู้ชม อย่างเช่น การจัดองค์ประกอบภาพตาม กฎสามส่วน (Rule of Thirds) การใช้เทคนิคกรอบภาพ (Frame in frame) และการใช้พื้นที่ว่างในภาพ (Negative space) เพื่อจุดประสงค์ในการสร้างจุดสนใจในภาพ หรือแม้กระทั่งการใช้เส้นนำสายตา (Leading line) เพื่อการสร้างภาพให้รู้สึกแคบ (Narrow frame) อย่างเช่น ในฉากปีศาจหน้าแดง จากภาพยนตร์เรื่อง Insidious (2010) ฉากนี้เริ่มต้นด้วยการให้ผู้ชมเห็นพื้นที่ว่างเปล่าด้านหลังตัวละครผู้ชาย ในเชิงเทคนิคเรียกว่า Negative space ซึ่งจะเห็นพื้นที่ว่างเปล่าด้านหลังตัวละครผู้ชาย ให้คนดูจดจำว่า ในภาพนี้ไม่มีอะไรที่ผิดแปลกไปทั้งสิ้น ผู้กำกับกำลังจะทำให้คนดูรู้สึกถึงความว่างเปล่าของฉากนี้ ทำให้ผู้ชมรู้สึกโล่ง ว่าพื้นที่ตรงนั้นมันไม่มีอะไร ภาพนี้ถูกนำเสนอให้ผู้ชมเห็น 4 ครั้ง จนกระทั่งปรากฏหน้าปีศาจสีแดง ด้านหลังของตัวละครในพื้นที่ว่างนั้น

ภาพที่ 2 ภาพจากภาพยนตร์เรื่อง Insidious ฉากปีศาจหน้าสีแดง
ที่มา: ภาพยนตร์เรื่อง Insidious (2010)

ในขณะที่ภาพยนตร์เรื่อง The Conjuring (2013) ในฉากการตามหาเงื่อนงำภายใต้ความมืดมิดของโลกวิญญาณที่ทับซ้อนอยู่ในบ้านหลังนี้ ที่เป็นฉากหลังสำคัญของครอบครัวที่ประสบพบเจอกับคำสาปจากสิ่งลึกลับ เจมส์ วาน ใช้กลวิธีในการสื่อสารเนื้อหาด้วยการให้ตัวละคร ลอร์เรน สืบหาความจริงที่เกิดขึ้นผ่านกลองเพลง ที่เป็นของสำคัญในการเชื่อมโยงโลกมนุษย์ กับโลกแห่งวิญญาณ ที่ผู้กำกับพยายามเล่าถึงความสำคัญของกลองเพลงไว้ตั้งแต่ต้นเรื่อง ในฉาก She made me do it ผู้กำกับเจมส์ วาน ใช้เทคนิคการสร้างความกลัว ตามหลักองค์ประกอบภาพ คือ การวางตำแหน่งจุดสนใจ หรือสิ่งที่ต้องการให้ผู้ชมจ้องมอง ภายใต้หลักการ กฎสามส่วน (Rule of Thirds) จากภาพจะเห็นว่า ตำแหน่งของกระจกในกลองเพลงอยู่ในตำแหน่งด้านซ้ายของเฟรมภาพ โดยที่ตำแหน่งกล้องอยู่ในลักษณะผ่านไหล่ของตัวละคร ลักษณะดังกล่าวช่วยให้ผู้ชมรับรู้ในสิ่งที่ตัวละครกำลังเห็น และสร้างความรู้สึก เป็นส่วนหนึ่งกับการค้นหาความจริงครั้งนี้ร่วมไปกับตัวละคร ลอร์เรน หรือแม้แต่ภาพยนตร์เรื่อง Malignant (2021) ปีศาจจะโผล่ออกมาให้เห็นในพื้นที่ว่างอันดำมืดเช่นเดียวกัน จึงอาจกล่าวได้ว่า เป็นรูปแบบการจัดองค์ประกอบภาพที่เป็นเอกลักษณ์ของเจมส์ วาน

4. ขนาดภาพและมุมกล้อง (Shot size and Camera angle) พบว่า มุมกล้องแบบมุมเอียง (Dutch angle) ถูกใช้ในฉากที่ผู้กำกับต้องการนำเสนอความรู้สึกไม่มั่นคงของตัวละคร อย่างเช่นในภาพยนตร์เรื่อง The Conjuring 2 (2016) ที่เล่าถึงเรื่องราวของบ้านผีสิงที่เอ็นฟิล โดยใช้เรื่องราวที่เกิดขึ้นจริงมาดัดแปลงเป็นภาพยนตร์ ผู้กำกับเจมส์ วาน ใช้มุมกล้องแบบมุมเอียง ในฉาก The Nun in Mirror ในฉากที่ตัวละคร "ลอร์เรน" กำลังตามหาบางสิ่งบางอย่างใต้ถุนบ้าน การใช้มุมกล้องแบบมุมเอียงทำให้ผู้ชมรับรู้ความรู้สึกของความไม่มั่นคง ให้ความรู้สึกถึงความไม่ปกติ

บางอย่างที่กำลังจะเกิดขึ้นกับตัวละคร ร่วมกับการใช้ขนาดภาพแบบขนาดกลาง (Medium shot) ที่แสดงถึงการกระทำของตัวละคร และความรู้สึกในจิตใจของตัวละครด้วยการตัดต่อแบบไม่ต่อเนื่อง (Jump cut) ของการเคลื่อนไหวของตัวละครผีในบ้าน เพื่อนำเสนอความรู้สึกไม่ปกติ ผิดแปลกไปจากมนุษย์ ร่วมกับการเคลื่อนกล้องที่ต่อเนื่องด้วยการเคลื่อนกล้องในแนวนอน (Pan) เคลื่อนกล้องไปมาซ้ายขวา ในขณะที่ตัวละคร ลอร์เรน กำลังมองหาผีแม่ชีที่มองเธออยู่ในกระจก และผีแม่ชีเข้าทำร้ายลอร์เรน ในจังหวะที่ 3 และนำสายตาผู้ชมด้วยเทคนิคการจัดองค์ประกอบภาพแบบกรอบภาพ (Frame in frame) ในการนำสายตาให้ผู้ชมมองผีแม่ชีในกระจก โดยใช้กระจกเป็นกรอบภาพ

ภาพที่ 3 แสดงการใช้มุมกล้องแบบมุมเอียง (Dutch Angle)

ที่มา: ภาพจากภาพยนตร์เรื่อง The Conjuring 2 (2016)

ภาพที่ 4 แสดงการใช้องค์ประกอบภาพเพื่อนำสายตาไปสู่ผีแม่ชีที่อยู่ในกระจก

ที่มา: ภาพจากภาพยนตร์เรื่อง The Conjuring 2 (2016)

ในขณะที่ขนาดภาพที่พบเห็นได้บ่อยในการสร้างความกลัวในภาพยนตร์สยองขวัญของผู้กำกับเจมส์ วาน คือขนาดภาพใกล้ (Close-up Shot) อย่างเช่นภาพยนตร์เรื่อง The Conjuring (2013) มีการใช้ขนาดภาพแบบภาพแคบ (Close-up Shot) ในฉาก She made me do it ขนาดภาพแคบถูกใช้เพื่อสร้างความรู้สึกอึดอัด และไม่อาจจะสายตาไปจากตำแหน่งของกระจกได้เลย การประกอบสร้างความรู้สึกอึด

ผ่านการใช้ขนาดภาพแคบนี้ ไม่เพียงแต่ถ่ายทอดความรู้สึกของตัวละครลอร์เรนเพียงอย่างเดียว แต่สร้างความรู้สึกอึดอัดกับการตามหาวิญญาณให้กับผู้ชมอย่างไม่ลดละ การใช้เทคนิคขนาดภาพแบบภาพใกล้ (Close-up Shot) เพื่อให้เห็นสีหน้าของตัวละครที่ทำให้เรารู้สึกตามว่า “นี่มันคือสิ่งที่ไม่ปกติ” ซึ่งคนดูจะรับรู้ได้ถึงความรู้สึกของตัวละคร โดยผู้วิจัยให้นิยามของเทคนิคนี้ว่า Character Emotional เพื่อให้คนดูคล้อยตามอารมณ์ที่ต้องการให้ โดยที่เรื่องราว ต้องมีการปูเรื่องราวมายาวดี

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิเคราะห์แนวทางการใช้เทคนิคการกำกับภาพเพื่อสร้างความกลัวในภาพยนตร์สยองขวัญ ที่กำกับภาพยนตร์โดย เจมส์ วาน สามารถสรุปได้ว่า เจมส์ วาน ใช้เทคนิคการกำกับภาพที่มีจุดประสงค์เพื่อการควบคุมการจ้องมองของผู้ชม โดยควบคุมให้ผู้ชมมองในภาพที่เขาต้องการให้มองอย่างไม้อาจจะสายตาไปที่อื่นได้ และสร้างความกลัวจากการมองเห็นของผู้ชมด้วยจังหวะการเคลื่อนกล้องและการตัดต่อ โดยมีรายละเอียดดังนี้ คือ

1. เทคนิคด้านการจัดองค์ประกอบภาพ มีการใช้เทคนิคการสร้างพื้นที่ว่างในภาพ (Negative space) ในภาพยนตร์สยองขวัญ มักจะเว้นที่ว่างไว้เยอะ เพื่อให้เกิดพื้นที่ว่างขนาดใหญ่ เพื่อให้เกิดความรู้สึกกลัวหรือเว้นที่ว่างด้านหลังตัวละครให้เยอะเข้าไว้ เพื่อให้ผู้ชมรู้สึกว่าจะมีอะไรบางอย่างเข้ามาที่ด้านหลังตัวละคร ในหลายครั้งภาพยนตร์แนวสยองขวัญ มักเผยให้เห็นพื้นที่ว่าง โดยที่ไม่มีตัวละครให้ผู้ชมเห็นพื้นที่ว่างเปล่า โดยปล่อยให้ผู้ชมได้ใช้จินตนาการของตัวเองเติมเต็มช่องว่างเหล่านั้น การใช้ภาพมุมกว้าง ทำให้เห็นความว่างเปล่าและความโดดเดี่ยว ไร้ทางป้องกันของตัวละครได้ดี หรือจะเป็นความห่างไกลจากผู้คนของสถานที่นั้น ๆ เพื่อให้ผู้ชมได้รู้สึกถึงความกลัวที่ฝังรากลึกอยู่ใน DNA ของมนุษย์นั่นก็คือ การถูกแยกตัวและไร้ซึ่งการป้องกัน การใช้เส้นนำสายตา (Leading line) ในการจัดวางองค์ประกอบภาพ การวางเฟรมภาพให้รู้สึกแคบ (Narrow frame) อึดอัด ซึ่งสามารถเกิดจากการใช้การจัดวางองค์ประกอบภาพด้วยเส้นนำสายตา รวมถึงการจัดวางองค์ประกอบภาพแบบกรอบภาพ (Frame in Frame) ล้วนแล้วแต่ทำให้ผู้ชมมองในจุดที่ผู้กำกับต้องการ

2. เทคนิคด้านขนาดภาพและมุมกล้อง (Shot size and Camera angle) มีเทคนิคที่เด่นชัดคือการนำเสนอมุมมองตัวละคร (Point of view) จะทำให้ผู้ชมเข้าใจและรับรู้ความรู้สึกของตัวละคร และช่วยเติมเต็มจินตนาการของผู้ชม รวมถึงนำเสนอความรู้สึกของตัวละคร (Reaction) ทำให้ผู้ชมรู้ว่า จะเกิดอะไรขึ้น ได้แต่รับรู้จากสีหน้าแวตาของตัวละคร และการใช้ขนาดภาพใกล้ (Close-up shot) ภาพที่มุ่งร้ายต่อตัวเรา จะส่งผลให้เกิดความรู้สึกหวาดระแวง โดยการตัดต่อปรากฏภาพขึ้นมาไม่นานนัก ทำให้เกิดความสงสัย หวาดระแวง
 3. การการถ่ายภาพแบบนานต่อเนื่อง (Long take shot) สร้างความรู้สึกสมจริงของเรื่องราวที่ถ่ายทอดให้เกิดขึ้นผ่านเทคนิคการถ่ายทำที่ให้ความต่อเนื่องของอารมณ์อย่างไม่ถูกคั่น
 4. เทคนิคด้านการจัดแสง (Lighting) เจมส์ วาน ใช้เทคนิคการจัดแสงแบบภาพยนตร์สยองขวัญทั่วไป โดยส่วนมากใช้การจัดแสงแบบแสงแข็ง (Hard light) และใช้ภาพโทนมืด (Low key) แต่มีเทคนิคที่น่าสนใจในการจัดแสงคือมีการกำหนดจุดที่สว่างที่สุดในภาพเพื่อให้ผู้ชมจ้องมองและไม่อาจละสายตา ซึ่งโดยปกติแล้วมนุษย์จะมองไปยังจุดที่สว่างที่สุดในภาพเสมอ ตามหลักทฤษฎีการเห็นของมนุษย์ (Visual theory) (ศุภรา อรุณศิริมรดก, 2561)
- การใช้เทคนิคการกำกับภาพและการถ่ายภาพยนตร์ (Cinematography) ในการสร้างความกลัวของภาพยนตร์สยองขวัญที่กำกับโดยเจมส์ วาน มุ่งเน้นการนำสายตาการมองของผู้ชม ให้มองภาพในจุดที่ผู้กำกับต้องการ เพื่อถ่ายทอดความรู้สึกผ่านภาพยนตร์ให้ได้มากที่สุด ถือเป็นการทำงานที่คนดูให้รู้สึกคล้อยตามจุดประสงค์ของภาพยนตร์สยองขวัญ นอกจากนี้ยังมีการใช้เทคนิคทางภาษาภาพที่ถ่ายทอดความรู้สึกของตัวละครเป็นสำคัญ ทั้งนี้ยังต้องอาศัยองค์ประกอบภาพยนตร์ในด้านอื่น ๆ เช่น โครงเรื่อง ตัวละคร แก่นความคิด การประกอบสร้างฉาก ความขัดแย้ง มุมมองในการเล่าเรื่อง สัญลักษณ์พิเศษ เครื่องแต่งกาย และการตัดต่อ ที่ประกอบเข้ากับอย่างลงตัว ความรู้สึกกลัวในใจของผู้ชมจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีการเล่าเรื่องที่ดี และสร้างความเชื่อในใจของผู้ชมได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นุจรินทร์ จีรรัตนบรรพต (2564) ที่กล่าวว่า การกำกับภาพยนตร์สยองขวัญของ เจมส์ วาน ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการวางโครงสร้าง การเล่าเรื่องที่มีลำดับขั้นตอน โดยมีโครงสร้างได้แก่ โครงเรื่อง (Plot) แก่นความคิด (Theme) ตัวละคร (Character)

ความขัดแย้ง (Conflict) มุมมองในการเล่าเรื่อง (Point of view) ฉาก (Setting) สัญลักษณ์ความหมาย (Symbol) และ เจมส์ วาน ให้ความสำคัญกับการสื่อสารด้วยภาษาภาพยนตร์ที่ถ่ายทอดความรู้สึกของนักแสดงเป็นหลัก

จากผลการศึกษาที่พบว่า การสร้างความกลัวในภาพยนตร์เกิดจากการทำให้ผู้ชมรู้สึกถึงความสมจริงจากการใช้การถ่ายทำที่มีการการถ่ายภาพแบบนานต่อเนื่อง (Long take shot) สร้างสภาวะกดดันและความไม่แน่นอนในกับ ผู้ชมสอดคล้องกับการศึกษาของ สุวัจนี พุฒิโชติ (2564) วิเคราะห์ศิลปะการเล่าเรื่องของภาพยนตร์สยองขวัญในจักรวาลเดอะคอนเจอริง ของผู้กำกับ เจมส์ วาน ที่กล่าวว่า องค์ประกอบด้านเทคนิคการเล่าเรื่องจะเน้นการดึงอารมณ์ของผู้ชมให้รู้สึกถึงความกลัวผ่านความเจ็บปวดกดดันให้เกิดการคาดเดา จนกระทั่งถึงจุดผ่อนคลาย ทั้งนี้นอกจากการทำงานด้านภาพแล้วยังต้องผสมผสานการสร้างสรรคเสียงประกอบและการตัดต่อภาพยนตร์ที่ดี สอดคล้องกับบริบทของเรื่องด้วย

ภาพยนตร์เน้นการสื่อสารเรื่องราวและความรู้สึกผ่านภาพเป็นหลัก การจัดวางองค์ประกอบภาพและการเคลื่อนไหวที่ประณีตบรรจง คือหัวใจของการกำกับภาพในงานภาพยนตร์ ดังที่ผลการวิจัยพบว่า การจัดวางองค์ประกอบภาพแบบเส้นนำสายตา (Leading line) และ กรอบภาพ (Frame in frame) หรือการถ่ายภาพแบบนานต่อเนื่อง (Long take shot) ที่สร้างความรู้สึกสมจริง ถูกใช้ในภาพยนตร์สยองขวัญของผู้กำกับเจมส์ วาน เพื่อจุดประสงค์ในการนำสายตาของผู้ชมและสร้างความเชื่อในจิตใจของผู้ชม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการสร้างความกลัวให้กับผู้ชม สอดคล้องกับ การวิเคราะห์ศิลปะการเล่าเรื่องในภาพยนตร์ Post Horror ของ ฉลองรัฐ เณรมาลัยชลมารค (2563) ที่กล่าวว่า ภาพยนตร์สยองขวัญยุคใหม่ มีลักษณะการนำเสนอที่เปลี่ยนแปลงไปจากขนบการสร้างภาพยนตร์สยองขวัญในอดีตอย่างเห็นได้ชัด โดยมีประเด็นสำคัญคือการทบทวนความสยองขวัญลง แต่เพื่อความตึงเครียดเข้าไปแทน มีการผสมแง่มุมทางจิตวิทยาเข้ากับเรื่องเหนือธรรมชาติ การเลือกสรรคฉากที่เสริมเรื่องราว และการถ่ายภาพที่ประณีตบรรจง ในขณะที่ การศึกษาภาพยนตร์สยองขวัญในยุคก่อนหน้าของ พรนิมิต อธิราช และภัสวาลี นิตเกษตรสุนทร. (2559) กล่าวว่า การเล่าเรื่องและการสื่อความหมายในภาพยนตร์สยองขวัญนอกจากจะให้ความสำคัญกับแก่นเรื่อง ที่แสดงถึงความเลวร้ายของสังคมในรูปแบบต่าง ๆ ผ่านภาษาภาพยนตร์ และองค์ประกอบของภาพยนตร์ ทั้งด้านภาพ เสียง และการสื่อความหมายแฝง มักใช้ภาพที่มีความรุนแรงสูงมาก เพื่อให้เข้าถึง

ผู้ชมเฉพาะกลุ่ม ซึ่งไม่เหมาะสมที่จะเผยแพร่ในวงกว้างของสังคมไทย ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่า การสร้างความมกั้วในภาพยนตร์สยองขวัญของผู้กำกับ เจมส์ วาน นั้นมีความร่วมสมัยมากขึ้น เป็นภาพยนตร์สยองขวัญในยุคใหม่ ที่ไม่ได้ถ่ายทอดความกลัวด้วยภาพสยองขวัญเพียงเท่านั้น แต่มีการใช้เทคนิคการถ่ายภาพยนตร์ที่เป็นสุนทรีย์และศิลปะการถ่ายทำภาพยนตร์ ร่วมกับองค์ประกอบต่าง ๆ ของการเล่าเรื่อง เพื่อให้เกิดการสื่อสารความรู้สึกในใจของผู้ชมจนทำให้ภาพยนตร์ของเขาเป็นที่ยอมรับและประสบความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ภาพยนตร์สยองขวัญเป็นแนวภาพยนตร์ที่ถูกสร้างเป็นจำนวนมากในอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยในแต่ละปี ผู้กำกับภาพยนตร์และผู้กำกับภาพ ควรให้ความสำคัญกับการเล่าเรื่องร่วมกับการใช้เทคนิคด้านการถ่ายภาพยนตร์ที่ส่งเสริมให้การนำเสนอเรื่องราวของภาพยนตร์ และสร้างความรู้สึกในมิติต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นกับผู้ชม เพื่อยกระดับภาพยนตร์แนวสยองขวัญไทยให้มีความเป็นสากล ด้วยเทคนิคและภาษาภาพยนตร์ที่เป็นภาษาสากล ผู้ชมเข้าถึงความรู้สึกในมิติต่าง ๆ ของภาพยนตร์ได้ง่ายมากขึ้น อันจะส่งผลในเชิงบวกต่อการส่งออกภาพยนตร์ในประเทศต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาผลกระทบและความพึงพอใจของภาพยนตร์สยองขวัญที่มีต่อกลุ่มผู้ชมภาพยนตร์ด้วยรูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ ในมิติของการศึกษาผู้รับสาร เพื่อเป็นข้อมูลสำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรมภาพยนตร์
2. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพในมิติของการออกแบบงานสร้างภาพยนตร์ การกำกับศิลป์ของภาพยนตร์สยองขวัญ ที่ประสบความสำเร็จระดับโลก เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์แนวคิดด้านการออกแบบฉาก และพัฒนางานการภาพยนตร์ไทย
3. งานวิจัยนี้ยังมีข้อจำกัดในด้านการศึกษาวิจัยในรูปแบบการติดต่อภาพยนตร์สยองขวัญ สำหรับการวิจัยในอนาคตควรมีการศึกษาวิจัยรูปแบบการติดต่อภาพยนตร์สยองขวัญ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการสร้างความมกั้วในภาพยนตร์สยองขวัญ

เอกสารอ้างอิง

- กำจร หลุยยะพงศ์. (2554). ดูหนังด้วยแว่นทฤษฎี: แนวคิดเบื้องต้นของการวิเคราะห์ภาพยนตร์. *วารสารวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่*. 6(1), 21-50.
- ฉล่องรัฐ เหมอมาลัยชลมารค. (2563). วิเคราะห์ศิลปะการเล่าเรื่องในภาพยนตร์ Post Horror. *วารสารนิเทศศาสตร์ปริทัศน์*. 24(1), 7-16.
- ธนพล น้อยชูชื่น. (2563). Where's The Jump? แนะนำคู่มือคู่มือใจของคอบหนังสายสะดุ้งตุ้งแช่. สืบค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2566, จาก <https://www.beartai.com/lifestyle/428653>
- ธิดา ผลิตผลการพิมพ์. (2562). *เขียนบทหนัง ชัดคนดูให้อยู่หมัด*. กรุงเทพฯ: Geek Book.
- นุจรินทร์ จีระรัตนบรรพต. (2564). วิเคราะห์โครงสร้างการเล่าเรื่องและภาษาภาพยนตร์สยองขวัญที่กำกับโดยเจมส์วาน. *วารสารนิเทศศาสตร์ปริทัศน์*. 25(2), 52-61.
- บุญรักษ์ บุญญะเขตมาลา. (2552). *ศิลปะแขนงที่เจ็ด เพื่อวัฒนธรรมแห่งการวิจารณ์ภาพยนตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พับลิค บุเคอริ.
- พรนิมิต ธีราช และ ภัสวาลี นิตินทรสุนทร. (2559). การเล่าเรื่องและการสื่อความหมายของภาพยนตร์สยองขวัญนอกกระแส. *วารสารวิจัยและพัฒนา, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*. 11, 25-33.
- พิทักษ์ ปานเปรม. (2550). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกชมภาพยนตร์สยองขวัญของวัยรุ่น ในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ภัทรนันท์ ไทยะสิน, อธิป เตชะพงศธร, สามินี รัตนยงค์ไพโรจน์. (2561). “ความคิดรวบยอดและสไตล์” ในความสำคัญของการสื่อสารในการผลิตงานภาพยนตร์. *วารสารวิชาการนวัตกรรมการสื่อสารสังคม*. 6(1), 84-95.
- ศุภรา อรุณศรีมรกต. (2561). การรับรู้ผ่านทัศนธาตุ: มุมมองใหม่จากงานออกแบบสูงงานศิลปะ. *Veridian E-Journal Silpakorn University*. 11(1), 2292-2303
- สุวัจน์ พุทธิโชติ. (2564). การวิเคราะห์ศิลปะการเล่าเรื่องของภาพยนตร์สยองขวัญในจักรวาลเดอะคอนเจอริง. *วารสารนิเทศศาสตร์ มสธ.*, 11(1), 48-62.
- อชิตพันธ์ เพียรสุขประเสริฐ. (ม.ป.ป.). *Long Take Shot 101 : ทำไมการถ่าย Long Take Shot จึงเป็นมนตราของโลกภาพยนตร์*. สืบค้นเมื่อ 8 ธันวาคม 2566, จาก <https://www.sarakadeelite.com/lite/long-take-101/>
- อุสุมา สุขสวัสดิ์. (2559). การศึกษาวิเคราะห์ภาพยนตร์ไทยนอกกระแสที่ได้รับรางวัลระหว่าง พ. ศ. 2543-2555. *วารสารสถาบัน วัฒนธรรมและศิลปะ*. 17(2), 71-80.
- อิทธิพล วรานุศุภากุล. (2558). การเล่าเรื่องของ “พี่มาก..พระโขนง” และสัมพันธ์บทความเป็น “แม่นาคพระโขนง” สู่ “พี่มาก..พระโขนง”. *วารสารวิชาการนวัตกรรมการสื่อสารสังคม*. 3(2), 25-38.
- Barry Langford. (2005). *Film Genre: Hollywood and Beyond*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Brain Brown. (2017). *Cinematography: Theory and Practice : Image Making for Cinematographers and Directors*. London, United Kingdom: Taylor & Francis Ltd.
- Babak Jani. (2017). *Cinematographer as Storyteller How cinematography conveys the narration and the field of narrativity into a film by employing the cinematographic techniques*. United Kingdom: University of Wales.
- Noel Carroll. (1990). *The Philosophy of Horror: Or, Paradoxes of the Heart*. New York: Routledge.
- Paul Wheeler. (2005). *Practical Cinematography*. United Kingdom: Focal Press.